

Väljaandja: Sotsiaalminister
Akti liik: määrus
Teksti liik: terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp: 18.03.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv
Avaldamismärge: RT I, 15.03.2023, 10

Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ja analüüsimeetodid ning tarbijale teabe esitamise nõuded¹

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

Vastu võetud 24.09.2019 nr 61
RT I, 26.09.2019, 2
jõustumine 01.10.2019

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
03.03.2023	RT I, 15.03.2023, 2	18.03.2023

Määrus kehtestatakse veeseaduse § 85 lõike 2 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Kohaldamisala

(1) Määrus kehtestab joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ja analüüsimeetodid ning tarbijale teabe esitamise nõuded eesmärgiga kaitsta inimese tervist joogivee saastumise kahjulike mõjude eest.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(2) Määrust ei kohaldata:

- 1) looduslikule mineraalveele;
- 2) veele, mis on ravim ravimiseaduse tähenduses;
- 3) isiklikule veevärgile, kust võetakse vett alla 10 m³ ööpäevas või mida kasutab vähem kui 50 inimest, välja arvatud juhul, kui joogiveega varustamine on osa ettevõtja majandustegevusest või avalik-õiguslikust tegevusest;
- 4) joogiveele, mis on ette nähtud üksnes tehniliseks vajaduseks, nagu autopesuvesi, seadmete jahutusvesi, tuletõrjevesi, ja muuks otstarbeks, mille puhul joogivee kvaliteet asjassepuutuvate tarbijate tervist mingil viisil otseselt ega kaudselt ei mõjuta;

5) veeseaduse § 87 lõikes 1¹ nimetatud toidukäitlejale.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(3) Terviseamet teavitab käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud veevarustuse omanikke määruse nõuete kohaldamata jätmisest. Samuti teavitab Terviseamet viivitamata ja nõustab tasuta käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud veevarustuse omanikke, kui vee kvaliteedi tõttu tekib võimalik ettenähtav oht inimese tervisele, ning annab nõu meetmete kohta, mida on võimalik võtta tervise kaitseks vee saastamisest tingitud kahjuliku mõju eest. Sõit objektile ja tagasi, objekti külastamine, joogiveeproovide võtmine ja veeproovide analüüsimine toimub rahvatervise seaduse § 21 lõike 5 alusel kehtestatud hinnakirja kohaselt.

(4) Vett magestavale ja reisijaid vedavale merelaevale, mis tegutseb joogivee käitlejana, ei kohaldata käesoleva määruse §-des 13¹ ja 13² sätestatud.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(5) Pudelisse või mahutisse villitavale joogiveele ei kohaldata käesoleva määruse §-des 12, 12¹, 13¹, 13² ja 13⁴ sätestatud.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

2. peatükk Joogivee käitlemine ja kvaliteedinõuded

§ 2. Joogivee käitleja ja käitlemise nõuded

(1) Joogivee käitleja on ettevõtja veeseaduse § 87 lõike 1 tähenduses.

(2) Joogivee käitleja peab tagama joogivee vastavuse kvaliteedinõuetele ning esitama teavet käideldava joogivee kvaliteedi kohta tarbijale ja järelevalveametnikule.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(3) Jaotusvõrgu kaudu tarbimiskoha veevärki joogiveega varustav joogivee käitleja tagab joogivee nõuetekohase kvaliteedi kohani, kus joogivesi saab kättesaadavaks teisele käitlejale või tarbijale, välja arvatud juhul, kui joogivee käitleja ja kinnistu omanik või tarbija ei ole kokku leppinud teisiti. Joogivee käitleja on täitnud oma kohustused kvaliteedinõuete tagamisel, kui ta tõendab, et joogivee mittevastavus kvaliteedinõuetele on põhjustatud tarbimiskoha veevärgist.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(4) Joogivee käitlemisel ei tohi rakendada meetmeid, mis otseselt või kaudselt võivad halvendada joogivee olemasolevat kvaliteeti või vett täiendavalt saastata.

(5) Joogivee käitlemisel joogiveega kokkupuutuvad veevarustussüsteemi seadmed, veepuhastuskemikaalid, vahendid ja materjalid ning nende tootmiseks kasutatavad lähteained ja koostised ei tohi halvendada joogivee kvaliteeti ega ohustada inimese tervist otseselt ega kaudselt ning peavad olema kooskõlas veeseaduse §-s 85⁵, ehitusseadustiku §-s 11 ja kiirgusseaduse §-s 22 sätestatud nõuetega.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 2¹. Koostis ja lähteaine

(1) Koostis käesoleva määruse tähenduses on metalli, emaili, keraamilise või mõne muu anorgaanilise materjali keemiline koostis.

(2) Lähteaine käesoleva määruse tähenduses on orgaaniliste materjalide või sideainete segude valmistamiseks tahtlikult lisatav aine.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 3. Joogivee kvaliteet

(1) Joogivett loetakse tervislikuks ja puhtaks, kui see ei sisalda mikroorganisme, parasiite ega mis tahes aineid sellisel arvul ega sellises koguses, mis kujutab potentsiaalset ohtu inimeste tervisele ning kui mikrobioloogilised ja keemilised kvaliteedinäitajad ei ületa käesoleva määruse §-des 4 ja 5 ning § 12¹ lõikes 2 esitatud piirsisaldusi.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(2) Joogivee mikrobioloogilised kvaliteedinäitajad, keemilised kvaliteedinäitajad ja indikaatorid (organoleptilisi omadusi mõjutavad ja üldist reostust iseloomustavad näitajad) ei tohi ületada käesoleva määruse §-des 4–6 ning § 12¹ lõikes 2 sätestatud piirsisaldusi ja §-s 7 sätestatud parameetri kontrollväärtusi, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tingimustel.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(3) Joogiveele esitatud piirsisalduste või parameetri kontrollväärtuste ületamisel korraldab Terviseamet terviseriski hindamise, vajaduse korral koostöös ekspertidega, ja inimese tervise kaitsmise vajaduse korral abinõude programmi väljatöötamise, mille kulud katab joogivee käitleja, kui joogivee kvaliteedi halvenemine on tingitud joogivee käitleja tegevusest. Kui lubatud kõrgemate näitajate puhul ei kaasne ohtu inimese tervisele, võib seda vett kasutada joogivee otstarbeks.

(4) Parameetri kontrollväärtus käesoleva määruse tähenduses on radioloogilise näitaja väärtus, mille ületamise korral hinnatakse, kas joogivees sisalduvad radioaktiivsed ained kujutavad inimese tervisele sellist ohtu, mis nõuab tegutsemist, ning vajaduse korral võetakse parandusmeetmeid vee kvaliteedi viimiseks tasemele, mis vastab kiirguskaitse seisukohast inimeste tervise kaitsmise nõuetele.

§ 4. Mikrobioloogilised kvaliteedinäitajad

(1) Mikrobioloogilised kvaliteedinäitajad jaotusvõrgu, mahutite ja tsisternide kaudu edastatavas joogivees on järgmised:

Näitaja	Ühik	Piirsisaldus
<i>Escherichia coli</i>	arv / 100 ml	0
Soole enterokokid	arv / 100 ml	0

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(2) Mikrobioloogilised kvaliteedinäitajad pudelitesse või kanistritesse villitavas joogivees on järgmised:

Näitaja	Ühik	Piirsisaldus
<i>Escherichia coli</i>	arv / 250 ml	0
Soole enterokokid	arv / 250 ml	0

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 5. Keemilised kvaliteedinäitajad

Keemilised kvaliteedinäitajad joogivees on järgmised:

Näitaja	Piirsisaldus	Ühik	Märkused
Akrüülamiid	0,10	µg/l	Märkus 1
Antimon	10	µg/l	
Arseen	10	µg/l	
Benseen	1,0	µg/l	
Benso(a)pireen	0,010	µg/l	
Bisfenool A	2,5	µg/l	
Boor	1,5	mg/l	Märkus 10
Bromaat	10	µg/l	Märkus 2
1,2-dikloroetaan	3,0	µg/l	
Elavhõbe	1,0	µg/l	
Epikloorhüdiin	0,10	µg/l	Märkus 1
Fluoriid	1,5	mg/l	
Haloäädikhapped (HAAs)	60	µg/l	Märkus 13
Kaadmium	5,0	µg/l	
Kloraat	0,25	mg/l	Märkus 11
Klorit	0,25	mg/l	Märkus 11

Kroom	25	µg/l	Märkus 12
Mikrotsüstiin-LR	1,0	µg/l	Märkus 14
Nikkel	20	µg/l	
Nitraat	50	mg/l	Märkus 3
Nitrit	0,50	mg/l	Märkus 3
Pestitsiidid	0,10	µg/l	Märkused 4 ja 5
Pestitsiidide summa	0,50	µg/l	Märkused 4 ja 6
PFASid kokku	0,50	µg/l	Märkus 15
PFASide summa	0,10	µg/l	Märkus 16
Plii	5	µg/l	Märkus 9
Polütsüklilised aromaatsed süsivesinikud (PAH)	0,10	µg/l	Määratakse ühendite summaarne sisaldus Märkus 7
Seleen	20	µg/l	Märkus 17
Tetrakloroeteen ja trikloroeteen	10	µg/l	Määratakse ühendite summaarne sisaldus
Trihalometaanide summa	100	µg/l	Määratakse ühendite summaarne sisaldus Märkused 2 ja 8
Tsüaniid	50	µg/l	
Uraan	30	µg/l	
Vask	2,0	mg/l	Märkus 9
Vinüülkloriid	0,50	µg/l	Märkus 1

- Märkus 1 Piirsaldus näitab monomeeride jääksisaldust vees, arvatuna, lähtudes maksimaalse eraldumise spetsifikatsioonidest vastava polümeeri kokkupuutel veega.
- Märkus 2 Võimaluse korral, desinfitseerimist kahjustamata, peaksid joogivee käitlejad püüdlema väiksema väärtuse poole.
- Märkus 3 Nitraadi ja nitriti proportsioonid joogivees peavad olema:
 $(NO_3) / 50 + (NO_2) / 3 \leq 1$
 (NO_3) ja (NO_2) tähistavad nitraadi ja nitriti kontsentratsioone mg/l. Veetötlusseadmetest väljumisel on nitriti piirsaldus 0,10 mg/l.
- Märkus 4 Pestitsiidide all mõistetakse järgmisi orgaaniliste ühendite gruppe: insektsiidid, herbitsiidid, fungitsiidid, nematotsiidid, akaritsiidid, algitsiidid, rodentitsiidid, slimitsiidid, pestitsiididega seotud tooted (sealhulgas kasvuregulaatorid) ning kõigi nende ühendite metaboliidid (nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009 artikli 3 punktis 32), mida peetakse joogivee puhul oluliseks. Pestitsiidi metaboliiti peetakse joogivee puhul oluliseks, kui on põhjust arvata, et sellel on pestitsiidse toime osas lähteainega samaväärsed olemuslikud omadused või kui see ise kujutab või selle laguproduktid kujutavad tarbijatele terviseriski. Joogivees mitteoluliste metaboliitide sisalduse 0,1 µg/l ületamisel määratakse konkreetsele metaboliidile täpsemini kohalduv suunisväärtus Põllumajandus- ja Toiduameti eksperthinnangu põhjal. Seiret kohaldatakse üksnes nende pestitsiidide ja nende mitteoluliste metaboliitide suhtes, mida võib asjaomases veevarustuses leiduda. Kui seire käigus leitakse mitteolulisi metaboliite koguses, mis ületab eksperthinnangu käigus määratud suunisväärtusi, tuleb rakendada käesoleva määruse § 2 lõiget 2.
- Märkus 5 Piirsaldus kehtib iga üksiku pestitsiidi kohta. Aldriini, dieldriini, heptakloori ja heptakloorepoksiidi puhul on piirsaldus 0,030 µg/l.
- Märkus 6 Pestitsiidide summa tähendab kõikide seire käigus koguliselt määratud pestitsiidide sisalduse summat. Joogivees mitteoluliste metaboliitide kontsentratsioonide summa 0,5 µg/l ületamisel määratakse täpsemini kohalduv suunisväärtus Põllumajandus- ja Toiduameti eksperthinnangu põhjal. „Summa” tähendab seiremenetluse käigus igas andmekategoorias tuvastatud ja kvantifitseeritud kõigi üksikute mitteoluliste metaboliitide summat.
- Märkus 7 Uuritavad ühendid on: benso(b)fluorantreen, benso(k)fluorantreen, benso(ghi)perüleén ja indeno(1,2,3-cd)püreen.
- Märkus 8 Trihalometaanid on järgmised ühendid: kloroform, bromoform, dibromoklorometaan ja bromodiklorometaan. Trihalometaanide summa tähendab koguliselt määratud trihalometaanide sisalduse summat.
- Märkus 9 Piirsaldus 5 µg/l tuleb saavutada hiljemalt 12. jaanuariks 2036. Kuni selle kuupäevani on plii piirsaldus 10 µg/l. Pärast seda kuupäeva tuleb piirsaldus 5 µg/l saavutada vähemalt tarbimiskoha veevärgi tarne lähtepunktis.
- Märkus 10 Piirsaldust 2,4 mg/l kohaldatakse siis, kui asjaomase veevarustussüsteemi peamine veeallikas on magestatud vesi, või piirkondades, mille geoloogilised tingimused võivad põhjustada boori suurt sisaldust põhjavees.
- Märkus 11 Piirsaldust 0,70 mg/l kohaldatakse siis, kui joogivee desinfitseerimiseks kasutatakse sellist desinfitseerimismeetodit, mis tekitab kloriidi või kloriiti, eelkõige klooridoksiidi. Joogivee käitlejad peaksid võimaluse korral püüdlema väiksema sisalduse poole, ilma et desinfitseerimine sellest kannataks. Seda näitajat mõõdetakse üksnes selliste desinfitseerimismeetodite kasutamise puhul.
- Märkus 12 Piirsaldus 25 µg/l tuleb saavutada hiljemalt 12. jaanuariks 2036. Kuni selle kuupäevani on kroomi parameetri väärtus 50 µg/l.
- Märkus 13 Seda parameetrit mõõdetakse üksnes siis, kui olmevee desinfitseerimiseks kasutatakse sellist desinfitseerimismeetodit, mis võib tekitada haloäädikhappeid. See on järgmise viie esindava aine summa: monokloro-, dikloro- ja trikloroäädikhape ning mono- ja dibromoäädikhape.
- Märkus 14 Seda näitajat mõõdetakse üksnes siis, kui veeallikat ohustab veeõitseng (suurenenud tsüanobakterite rakutihedus või veeõitsengu tekkimise võimalus).

Märkus 15 „PFASid kokku” tähistab kõiki per- ja polüfluoritud alküülühendeid.

Märkus 16 „PFASide summa” tähistab kõigi selliste § 14 lõikes 9 loetletud per- ja polüfluoritud alküülühendite summat, mida peetakse joogivee puhul murettekitavaks. See on „PFASid kokku” ainete alamrühm, mis sisaldab ühe osana kolme või enama süsinikuga perfluoroalküüli ($nt -C_nF_{2n-}$, $n \geq 3$) või kahe või enama süsinikuga perfluoroalküületrit ($nt -C_nF_{2n}OCmF_2-$, n ja $m \geq 1$). Neid aineid hakatakse seirama, kui veeseaduse § 85² kohaselt tehtud joogiveehaarde valgala ja toiteala riskihindamise ja -juhtimise käigus jõutakse järeldusele, et nende ainete esinemine võib olla tõenäoline.

Märkus 17 Piirsisaldust 30 µg/l kohaldatakse piirkondades, mille geoloogilised tingimused võivad põhjustada seleeni suurt sisaldust põhjavees.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 6. Indikaatorid

(1) Indikaatorid joogivees on järgmised:

Näitaja	Piirsisaldus	Ühik	Märkused
Alumiinium	200	µg/l	
Ammoonium	0,5	mg/l	
Elektrijuhtivus	2500	µS cm ⁻¹ 20 °C juures	Märkus 1
Jääkkloor	≤ 0,5 ja ≤ 1	mg/l	Märkus 6
Kloriid	250	mg/l	Märkus 1
Mangaan	50	µg/l	
Naatrium	200	mg/l	
Oksüdeeritavus	5,0	mg/l O ₂	Märkus 3
Orgaanilise süsiniku sisaldus (TOC)	Ebaloomulike muutusteta		Märkus 4
Raud	200	µg/l	
Sulfaat	250	mg/l	Märkus 1
Vesinikioonide kontsentratsioon	≥ 6,5 ja ≤ 9,5	pH ühik	Märkused 1 ja 2
Hägusus	Tarbijale vastuvõetav, ebaloomulike muutusteta	NTU	Märkus 5
Maitse	Tarbijale vastuvõetav, ebaloomulike muutusteta		
Lõhn	Tarbijale vastuvõetav, ebaloomulike muutusteta		
Värvus	Tarbijale vastuvõetav, ebaloomulike muutusteta		
<i>Clostridium perfringens</i> (koos eostega)	0	arv / 100 ml	Märkus 7
Koloniate arv 22 °C	Ebaloomulike muutusteta		
<i>Coli</i> -laadsed bakterid	0	arv / 100 ml	Märkus 8

Märkus 1 Vesi ei tohi olla agressiivne, st ei tohi põhjustada joogiveega kokku puutuvate seadmete ja materjalide korrosiooni.

Märkus 2 Anumatesse villitava gaseerimata joogivee pH väärtus võib olla tabelis esitatust väiksem, kuid mitte alla 4,5. Pudelisse või mahutisse villitud vee puhul, mis on looduslikult rikas süsinikdioksiidi poolest või sellega kunstlikult rikastatud, võib miinimumväärtus olla väiksem.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust.18.03.2023]

Märkus 3 Näitajat ei ole vaja määrata, kui on määratud orgaanilise süsiniku sisaldus.

Märkus 4 Näitajat ei uurita, kui jaotusvõrku suunatava vee kogus ööpäevas on alla 10 000 m³.

Märkus 5 Kui joogivett võetakse pinnaveekogust, on hägususe piirsisaldus pärast veetöötlust 1,0 nefelomeetrilise hägususe ühikut.

Märkus 6 Näitaja piirsisaldust „≤ 0,5 mg/l” kontrollitakse tarbija kraanist ja piirsisaldust „≤ 1” kontrollitakse veetöötusjaamast väljuvas vees. Jääkkloori all mõistetakse aktiivset kloori sisaldavaid ühendeid, mis on jäänud vette pärast 0,5-tunnist kontakti kloorimiseks kasutatud kloorühenditega.

Märkus 7 Näitajat mõõdetakse siis, kui riskihindamisest ilmneb selleks vajadus.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust.18.03.2023]

Märkus 8 Anumatesse villitava vee puhul on ühikuks arv / 250 ml.

(2) Töödeldav vesi ei tohi olla agressiivne ega söövitav. Kui töötamise tulemusel on vett märkimisväärselt demineraliseeritud või pehmendatud, võib seda kasutada joogiveena, kui veele lisatakse kaltsiumi- ja magneesiumisoolasid, et vähendada võimalikku negatiivset mõju tervisele, vee söövitavust ja agressiivsust ning parandada maitset.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 7. Radioloogilised kvaliteedinäitajad

(1) Indikatiivdoos käesoleva määruse tähenduses on aastasest sissevõtust tulenev oodatav efektiivdoos, mis saadakse kõigist joogivees avastatud tehislimest ja looduslikest radionukliididest, välja arvatud tritium, kaalium-40, radoon ja radooni lühikese poolestusajaga lagunemissaadused.

(2) Indikatiivdoosi hindab Keskkonnaamet või ekspert kiirgusseaduse tähenduses.

(3) Joogivee radioloogilised kvaliteedinäitajad on järgmised:

Radioloogiline näitaja	Parameetri kontrollväärtus	Ühik	Märkused
Tritium	100	Bq/l	Märkus 1
Indikatiivdoos	0,10	mSv	Märkused 2 ja 3
Radoon	100	Bq/l	Märkus 4

Märkus 1 Tritiumit tuleb joogivees määrata juhul, kui joogiveeks kasutatava vee valgalal on tehislikke radionukliide emiteerida võib rajatis.

Märkus 2 Indikatiivdoosi seire toimub määruse lisas kehtestatud korra kohaselt.

Märkus 3 Efektiivdoosi hindamine toimub kiirguseaduse alusel kehtestatud korras.

Märkus 4 Radooni tuleb joogivees määrata juhul, kui uute teadusuuringute andmete või muu usaldusväärse teabe alusel on Terviseametil põhjust eeldada, et kontrollväärtus võib olla ületatud.

§ 8. Indikatiivdoosi seire

Indikatiivdoosi seirel kasutatakse järgmist strateegiat:

- 1) Kambriumi-vendi, ordoviitsiumi-kambriumi või ordoviitsiumi veekihtist pärineva joogivee ja nende kihtide veega segatud muust veekihtist pärineva joogivee korral määrab joogivee käitleja joogivees raadiumi isotoopide Ra-226 ja Ra-228 kontsentratsiooni;
- 2) käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatata veekihtidest ja pinnaveest pärineva joogivee korral indikatiivdoosi ei seirata;
- 3) kui uute teadusuuringute andmete või muu usaldusväärse teabe alusel on Terviseametil põhjust eeldada, et indikatiivdoosi kujunemisel võivad olulist osa etendada ka punktis 1 nimetatata veekihtidest pärinev joogivesi või täiendavad radionukliidid, on joogivee käitlejal kohustus Terviseameti nõudmisel vastavate radionukliidide kontsentratsioonid joogivees määrata.

3. peatükk Joogivee kvaliteedi kontrollinõuded

§ 9. Joogivee kvaliteedi kontrollimiseks proovi võtmine

(1) Joogivee kvaliteedi vastavust nõuetele kontrollitakse järgmistes proovi võtmise kohtades:

1) jaotusvõrgu kaudu antava vee puhul ruumi või rajatise selles paigas, kus see väljub üldjuhul inimesele tarbimiseks kasutatavatest kraanidest. Kui joogivesi ei vasta nõuetele, rakendatakse käesoleva määruse § 2 lõiget 3;

2) mahutite ja tsisternide kasutamisel – mahutist või tsisternist väljumise kohas;

3) pudelitesse, kanistritesse või muudesse õhukindlatesse anumatesse villimisel – enne pudelitesse villimist (villimiskohas);

4) toidukäitlemisettevõttes – toidu käitlemise kohas;

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

5) teenuse pakkumisel – teenuse osutamise kohas.

(2) Joogivee kvaliteedi vastavust nõuetele nende näitajate puhul, mis jaotusvõrgus ebasoodsas suunas ei muutu, võib kontrollida veetöötusjaamas või veevärgis.

(3) Vase, plii ja nikli vastavust nõuetele kontrollitakse tarbija kraanist, kusjuures vett ei lasta enne joosta. Päevasel ajal võetakse juhuslik proov, mille maht on üks liiter.

(4) Mikrobioloogiliste näitajate vastavusproove võetakse ja neid käideldakse vastavalt standardis EVS-EN ISO 19458 osutatud proovivõtueesmärgile B.

(5) Proovivõtt jaotusvõrgus, välja arvatud proovivõtt tarbija kraanist, peab vastama standardile EVS-ISO 5667-5. Mikrobioloogiliste näitajate puhul peab jaotusvõrgus proovide võtmine ja käitlemine vastama standardis EVS-EN ISO 19458 osutatud proovivõtueesmärgile A.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(5¹) *Legionella* proove tarbimiskoha veevärgis võetakse *Legionella* leviku riskikohtadest, sellega süsteemset kokkupuudet kajastavatest kohtadest või mõlemast.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(6) Proove võivad võtta atesteeritud proovivõtjad.

(7) Joogivett tuleb uurida akrediteeritud laboris, kus vastavuse tõendamiseks kasutatavad analüüsimeetodid, välja arvatud hägususe mõõtmine, on valideeritud ja dokumenteeritud kooskõlas standardiga EVS-EN ISO/IEC 17025 või muu samaväärse rahvusvaheliselt tunnustatud standardiga.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(7¹) Käesoleva määruse §-s 14 sätestatud analüüsimeetodite suhtes alternatiivsete meetodite samaväärsuse hindamiseks võib kasutada standardit EVS-EN ISO 17994, mis kehtib mikrobioloogiliste meetodite võrdvärsuse hindamise standardina, või standardit EVS-EN ISO 16140. Kui see võimaldab teha kindlaks selliste analüüsimeetodite samaväärsuse, mille põhimõtted ei kuulu EN ISO 17994 kohaldamisalasse, võib kasutada ka muud samalaadset rahvusvaheliselt tunnustatud protokollit, kuid mitte mikrobioloogiliste kultuuride kasvatamise suhtes.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud laborid ja nende alltöövõtjad kohaldavad kvaliteedijuhtimise süsteemi tavadid kooskõlas standardiga EVS-EN ISO/IEC 17025 või muu samaväärse rahvusvaheliselt tunnustatud standardiga.

§ 10. Joogivee kontroll

(1) Joogivee käitleja peab tagama oma veevarustussüsteemis oleva ning sellest väljuva joogivee tava- ja süvakontrolli vastavalt käesoleva määruse §-s 11 sätestatud nõuetele.

(2) Joogivee tavakontrolli eesmärk on saada teavet joogivee kvaliteedi ja joogivee töötlemise, eriti desinfektsiooni tõhususe kohta.

(3) Tavakontrolli käigus tuleb joogivees uurida järgmisi näitajaid:

Näitaja	Uurimise nõuded
Alumiinium	Näitajat tuleb uurida, kui alumiiniumi või selle ühendeid kasutatakse veepuhastuskemikaalidena. Muudel juhtudel uuritakse näitajat süvakontrolli käigus.
Ammoonium	Näitajat tuleb uurida, kui kasutatakse kloorimist. Muudel juhtudel uuritakse näitajat süvakontrolli käigus.
Värvus	
Elektrijuhtivus	
<i>Escherichia coli</i>	Näitajat käsitatakse põhinäitajana, mille proovivõtusede suhtes ei kohaldata käesoleva määruse §-s 12 esitatud veevarustussüsteemi riskihindamisest tulenevat vähendamist. Näitajat seiratakse alati vähemalt käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud sagedusega.
Lõhn	
Raud	Näitajat tuleb uurida, kui rauda või selle ühendeid kasutatakse veepuhastuskemikaalidena. Muudel juhtudel uuritakse näitajat süvakontrolli käigus.
Nitrit	Näitajat tuleb uurida, kui kasutatakse kloorimist. Muudel juhtudel uuritakse näitajat süvakontrolli käigus.
pH	
Maitse	
Kolooniate arv 22 °C juures	
<i>Coli</i> -laadsed bakterid	
Hägusus	
Jääkkloor	Näitajat tuleb uurida joogivee kloorimisel.
Soole enterokokid	Näitajat käsitatakse põhinäitajana, mille proovivõtusede suhtes ei kohaldata käesoleva määruse §-s 12 esitatud veevarustussüsteemi riskihindamisest tulenevat vähendamist. Näitajat seiratakse alati vähemalt käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud sagedusega.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(4) Tavakontrolli käigus määratakse täiendavad näitajad, kui see tuleneb käesoleva määruse § 12 lõike 1 alusel koostatud riskihinnangust või veeseaduse § 92 lõike 1 punktist 11.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(5) Süvakontrolli eesmärk on saada teavet joogivee vastavusest kõikidele käesoleva määruse §-des 4–6 sätestatud kvaliteedinäitajatele, välja arvatud § 12¹ lõikes 2 nimetatud näitajad.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(6) Joogivee käitleja peab joogivee tarbimisest saadava indikaativdoosi määrama iga kümne aasta tagant, välja arvatud käesoleva määruse § 8 punktis 3 esitatud tingimusel.

(7) Kui konkreetse proovis on parameetri kontrollväärtus ületatud, teavitab joogivee käitleja sellest Terviseametit, kes otsustab proovivõtusede suurendamise vajaduse üle, et tagada aasta keskmise kontrollväärtuse representatiivsus.

(8) Tava- ja süvakontrolli käigus jaotusvõrgu, mahutite, tsisternide, kanistrite või pudelite kaudu edastatava ning toidu käitlemisel kasutatava joogivee kvaliteedinäitajate, välja arvatud radioloogilised näitajad, määramiseks võetavate proovide minimaalne arv on järgmine:

Jaotusvõrgu, mahutite, tsisternide, kanistrite ja pudelite kaudu edastatava joogivee hulk m ³ / ööpäevas (vt märkust 1)	Tavakontrolli minimaalne proovide arv aastas (vt märkust 2)	Süvakontrolli minimaalne proovide arv aastas (vt märkust 2)
Kuni 10	1 kahe aasta jooksul (vt märkust 3)	1 kümne aasta jooksul (vt märkust 3)
11 kuni 100	2	1 (vt märkust 4)
101 kuni 1000	4	1
1001 kuni 10 000	4 esimese 1000 m ³ /ööpäevas kohta + 3 iga täiendava 1000 m ³ /ööpäevas ja ülejäänud osa kohta kogumahust	1 esimese 1000 m ³ /ööpäevas kohta + 1 iga täiendava 4500 m ³ /ööpäevas ja ülejäänud osa kohta kogumahust (vt märkust 2)
10 001 kuni 100 000	4 esimese 1000 m ³ /ööpäevas kohta + 3 iga täiendava 1000 m ³ /ööpäevas ja ülejäänud osa kohta kogumahust	3 esimese 10 000 m ³ /ööpäevas kohta + 1 iga täiendava 10 000 m ³ /ööpäevas ja ülejäänud osa kohta kogumahust (vt märkust 2)
üle 100 000	4 esimese 1000 m ³ /ööpäevas kohta + 3 iga täiendava 1000 m ³ /ööpäevas ja ülejäänud osa kohta kogumahust	12 esimese 100 000 m ³ /ööpäevas kohta + 1 iga täiendava 25 000 m ³ /ööpäevas ja ülejäänud osa kohta kogumahust (vt märkust 2)

Märkus 1. Vee kogus arvutatakse kalendriaasta keskmise väärtusena. Miinimumsageduse kindlaksmääramiseks võib vee hulga asemel kasutada veevarustussüsteemi elanike arvu, eeldades inimese ööpäevaseks veetarbimiseks 200 l.

Märkus 2. Osutatud sagedus arvutatakse järgmiselt: nt 4300 m³/ööpäevas = 16 tavakontrolli näitajate proovi (neli proovi esimese 1000 m³/ööpäevas kohta + 12 proovi ülejäänud 3300 m³/ööpäevas kohta).

Märkus 3. Kehtib joogivee käitlejatele, kellele pole tehtud erandit veeseaduse § 85⁷ tähenduses tingimusel, et § 10 lõikes 3 osutatud põhinäitajaid määratakse üks kord aastas.

Märkus 4. Seiret võib teha üks kord kuue aasta jooksul, kui veevarustussüsteemi ei integreerita uut joogivee allikat või ei tehta veevarustussüsteemis selliseid muudatusi, mille tulemusel võib eeldada veekvaliteedi halvenemist.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(9) Kui joogivett edastatakse tarbijale lühiperioodi jooksul mahutites, määrab kontrollitavate proovide arvu Terviseamet.

(10) Proovide arv peab jagunema aja ja koha järgi võrdselt niipalju kui võimalik.

(11) Joogivee kvaliteedinäitajate üle tuleb teha operatiivseiret, mille eesmärk on anda vahetu ülevaade süsteemi toimimise tulemustest ja veekvaliteedi probleemidest ning mis võimaldab kohe rakendada eelnevalt kavandatud parandusmeetmeid.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(12) Operatiivseire programmid peavad olema varustuspõhised, võttes arvesse ohtude ja ohtlike olukordade kindlakstegemise ning veevarustussüsteemi riskihindamise tulemusi, ning need peavad olema mõeldud kõigi veevõtu, vee töötlemisel, jaotamisel ja säilitamisel rakendatavate kontrollimeetmete tõhususe kinnitamiseks.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(13) Operatiivseire programm sisaldab hägususe seiret, et kontrollida veevarustusjaamas regulaarselt hägusustekitajate füüsilise eemaldamise tõhusust filtreerimisprotsessis vastavalt esitatud võrdlusväärtustele ja sagedustele. Hägususe seiret ei kohaldata selliste põhjaveeallikate puhul, kus hägusust põhjustavad raud ja mangaan:

Operatiivseire näitaja	Võrdlusväärtus
Hägusus veevarustusjaamast väljuvas vees	0,3 NTU 95% proovidest ja mitte ükski ei ületa 1 NTU
Veevarustussoonis ühe päeva jooksul jaotatava või toodetava vee kogus (m ³) kuni 1000	Proovide ja analüüside miinimumsagedus Üks kord nädalas
1001 kuni 10 000	Üks kord päevas
üle 10 000	Pidevalt

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(14) Operatiivseire programm sisaldab järgmiste näitajate seiret toorvees, et kontrollida töötlemisprotsesside tõhusust seoses mikrobioloogiliste riskidega:

Operatiivseire näitaja	Võrdlusväärtus	Ühik	Märkused
Somaatilised kolifaagid	50 (toorvee puhul)	Plaaki moodustavad ühikud (PFU)/100 ml	Seda näitajat mõõdetakse siis, kui riskihindamine näitab selle asjakohasust. Riskihindamises määratakse kindlaks ka näitaja seirepunktid ja seiresagedus. Kui toorvees leitav kontsentratsioon on > 50 PFU/100 ml, tuleb teha käitlusahela etappide järgsed analüüsid, et määrata kindlaks rakendatud meetmetest tulenev patogeensete logaritmilise vähenemise ulatus ja hinnata kas patogeensete viirustega saastumise risk on piisavalt kontrolli all.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 11. Joogivee kontrolli kavandamine

(1) Joogivee käitleja peab koostama ja Terviseametiga kooskõlastama joogivee kontrolli kava. Joogivee kontrolli kava ajakohastatakse vähemalt iga kuue aasta tagant ja kooskõlastatakse Terviseametiga.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(2) Joogivee kontrolli kavaga tuleb tagada, et inimese tervisele avalduvate riskide juhtimiseks kehtivad meetmed toimivad tõhusalt kogu veevarustusahelas alates valgalast kuni veevõtu, vee puhastamise ja säilitamise kaudu jaotuseni ning et nõuetele vastavuse kohas on vesi tervislik ja puhas.

(3) Kvaliteedinäitajate valimisel joogivee kontrolli kavasse tuleb iga veevarustussüsteemi puhul arvesse võtta kohalikke tingimusi.

(4) Kontrolli kavas peab olema esitatud:

- 1) ühe ööpäeva jooksul käideldava vee kogus;
- 2) uuritavate kvaliteedinäitajate loetelu proovi võtmise kohtade viisi;
- 3) proovi võtmise kohtade arv ja nende asukohad, arvestades eraldi proovide võtmise vajadust juhul, kui veekvaliteeti veevarustussüsteemis ei saa käsitleda umbes ühetaolisena;
- 4) iga kvaliteedinäitaja proovide arv käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ajavahemiku jooksul.

(5) Kontrolli kava võib sisaldada järgmist:

- 1) seadmete funktsionaalsust ja korrasolekut käsitlevate kannete kontrolli;
- 2) valgala ja toiteala, veevõtu-, töötlemis-, säilitamis- ja jaotustaristu kontroll kooskõlas veeseaduse § 85² lõike 2 alusel kehtestatud joogiveehaardest võetava vee seire nõuetega ja veeseaduse § 85⁴ ja selle alusel kehtestatud seirenõuetega.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(6) Joogivee kontrolli kava võib põhineda käesoleva määruse § 12 lõikes 1 nimetatud veevarustussüsteemi riskihindamisel ja veeseaduse §-s 85² sätestatud joogiveehaarde valgala ja toiteala riskihinnangul.

§ 12. Veevarustussüsteemi riskihindamine ja -juhtimine

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(1) Veevarustussüsteemi riskihindamine peab:

- 1) võtma arvesse veeseaduse §-s 85² sätestatu kohaselt tehtud joogiveehaarde valgala ja toiteala riskihindamise ja -juhtimise tulemusi;
- 2) sisaldama veevarustussüsteemi kirjeldust alates veevõtukohast, vee töötlemisest, säilitamisest ja jaotamisest kuni tarne lähtepunktini;
- 3) hõlmama veevarustussüsteemi ohtude ja ohtlike olukordade kindlakstegemist ning kasutatava joogivee kvaliteedist inimeste tervisele tuleneva võimaliku riski hindamist, võttes arvesse kliimamuutustest, leketest ja lekkivatest torudest põhjustatud riske.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud riskihindamise tulemuste põhjal tuleb joogivee käitlejal rakendada järgmisi riskijuhtimismeetmeid:

- 1) veevarustussüsteemis kindlaks tehtud joogivee kvaliteeti ohustada võivate riskide ennetamiseks ja leevendamiseks kontrollimeetmete määramine ja rakendamine;
- 2) joogiveehaarde valgalt ja toitealalt tulenevate joogivee kvaliteeti ohustada võivate riskide leevendamiseks veevarustussüsteemis kontrollimeetmete määramine ja rakendamine;
- 3) käesoleva määruse §-s 10 sätestatud varustuspõhise operatiivseire programmi rakendamine;
- 4) joogivee ettevalmistamisel või jaotamisel desinfitseerimise kasutamisel desinfitseerimise tõhususe kontrolli tagamine, et desinfitseerimise kõrvalsaadustest tulenev saaste oleks võimalikult väike, ilma et desinfitseerimine sellest kannataks, et veepuhastuskemikaalidest tulenev saaste oleks võimalikult väike ja et vette jäävad ained ei seaks ohtu veeseaduse §-des 85, 87 ja 92 sätestatud üldiste kohustuste täitmist;
- 5) veevarustussüsteemis kasutatavate joogiveega kokkupuutuvate materjalide, veepuhastuskemikaalide ja filtreerimisvahendite veeseaduse § 85⁵ nõuetele vastavuse kontrollimine.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud riskihindamise tulemuste põhjal võib joogivee käitleja joogivee kontrolli kava kooskõlastamisel näitaja seiresagedust vähendada või selle seiratavate näitajate loetelust eemaldada, välja arvatud § 10 lõikes 3 osutatud põhinäitajate puhul, kui Terviseamet on veendunud, et see ei ohusta joogivee kvaliteeti:

- 1) lähtuvalt näitaja toorvees esinemise sagedusest vastavalt veeseaduse § 85² lõike 2 alusel sätestatud joogiveehaarde valgala ja toiteala riskihindamise nõuetele;
- 2) kui näitaja võib tuleneda üksnes teatava töötlemisviisi või desinfitseerimismeetodi kasutamisest ja veekäitleja seda viisi või meetodit ei kasuta või
- 3) käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud spetsifikatsioonide alusel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud riskihindamise tulemuste põhjal tuleb joogivee käitlejal joogivee kontrolli kava kooskõlastamisel joogivees seiratavate näitajate loetelu laiendada või nende seiresagedust suurendada, võttes aluseks näitaja toorvees esinemise sageduse vastavalt veeseaduse § 85² lõike 2 alusel sätestatud joogiveehaarde valgala ja toiteala riskihindamise nõuetele või käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud spetsifikatsioonide alusel.

(5) Veevarustussüsteemi riskihindamine keskendub käesoleva määruse §-des 4–6 loetletud näitajatele ning veeseaduse § 85⁶ lõikes 1 viidatud jälgimisnimekirja (edaspidi *jälgimisnimekiri*) kantud ainetele ja ühenditele.

(6) Kui veeseaduse §-s 85² sätestatud joogiveehaarde valgala ja toiteala riskihindamise või sama seaduse §-s 85³ sätestatud veevarustussüsteemi riskihindamise tulemusel selgub, et jälgimisnimekirja ainete ja ühendite suuniväärtused on ületatud, peab joogivee käitleja neid aineid ja ühendeid seirama nõuetele vastavuse hindamise kohas Terviseameti määratud proovivõtusagedusel.

(7) Veeseaduse §-s 85³ sätestatud veevarustussüsteemi riskihindamise tulemuste kohaselt tuleb täiendada seiratavate näitajate loetelu ja suurendada käesoleva määruse § 10 lõikes 8 esitatud proovivõtusagedust, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- 1) käesoleva määruse §-des 4–6 ja §-s 10 loetletud näitajad või sagedused ei ole piisavad, et täita veeseaduse § 85 lõikes 1 ja § 87 lõikes 2 sätestatud kohustusi;
- 2) veeseaduse § 92 lõike 1 punkti 11 kohaldamise tulemusel on leitud aineid või mikroorganisme, mis kujutavad potentsiaalset ohtu inimese tervisele ja mida on vaja täiendavalt seirata;
- 3) on vaja tagada käesoleva määruse § 11 lõikes 2 sätestatud nõuete täitmine;
- 4) veeseaduse §-s 85² sätestatud joogiveehaarde valgala ja toiteala riskihindamise tulemusel on vaja ennetusmeetmena suurendada proovivõtusagedust.

(8) Veevarustussüsteemi riskihindamise tulemuste põhjal võib joogivee käitleja seiratavate näitajate loetelu lühendada ja käesoleva määruse § 10 lõikes 8 esitatud proovivõtusagedust vähendada, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) määratud on proovi võtmise koht ja sagedus vastavalt näitaja päritolule, samuti selle kontsentratsiooni muutumine ja pikaajalised suundumused, arvestades käesoleva määruse § 2 lõikes 3, § 9 lõikes 1 ja § 13 lõikes 1 ning veeseaduse § 92 lõike 1 punktis 5 sätestatud;
- 2) proovivõtu miinimumsageduse vähendamiseks on kogu veevarustussüsteemi esindavatest proovi võtmise kohtadest vähemalt kolme aasta jooksul korrapäraste ajavahemike järel kogutud proovide tulemused alla 60% näitaja piirsaldusest;
- 3) näitaja väljajätmiseks seirega hõlmatud loetelust on kogu veevarustussüsteemi esindavatest proovi võtmise kohtadest vähemalt kolme aasta jooksul korrapäraste ajavahemike järel kogutud proovide tulemused alla 30% näitaja piirsaldusest;
- 4) seirega hõlmatud näitajate loetelust konkreetse näitaja väljajätmine põhineb riskihindamise tulemustel, milles on arvesse võetud joogiveeallikate seire tulemusi ja mis kinnitavad, et inimeste tervis on kaitstud joogivee saastatusest tuleneva kahjulik mõju eest vastavalt käesoleva määruse § 1 lõikes 1 sätestatule;
- 5) proovivõtusagedust on vähendatud või näitaja loetelust välja jäetud vastavalt käesoleva lõike punktidele 2 ja 3 ning riskihindamine on välistanud joogivee kvaliteedi halvenemise ohu.

(9) Riskihinnangu koostamisel võetakse arvesse asjakohased ja usaldusväärsed uuringud, mis on riskihinnangu täiendamise aluseks.

(10) Veevarustussüsteemi riskihindamise ja -juhtimise aruanne tuleb valmimisel saata teadmiseks Terviseametile.
[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 12¹. Tarbimiskoha veevärgi riskide vähendamise meetmed, jaotussüsteemi näitajate seire ja riskihindamise kokkuvõte

- (1) Tarbimiskoha jaotusega seotud riskide vähendamiseks kõigis tarbimiskoha veevõrkides Terviseamet:
- 1) ärgitab avalike ja eravalduste omanikke tegema tarbimiskoha jaotusega seotud riskihindamist;
 - 2) teavitab tarbijaid ning avalike ja eravalduste omanikke nende poolt võetavatest võimalikest meetmetest, mille eesmärk on kõrvaldada või vähendada joogivee kvaliteedinormide täitmata jätmise riske, mis tulenevad tarbimiskoha jaotussüsteemist;
 - 3) nõustab tarbijaid joogivee tarbimise ja kasutamise tingimuste ning nende poolt võetavate võimalike meetmete küsimustes, et vältida nende riskide uuesti avaldumist;
 - 4) tagab, et seoses *Legionella* rakendatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 22 lõike 3 alusel kehtestatud nõudeid.
- (2) Prioriteetse tarbimiskoha jaotussüsteemide riskihindamisel kasutatavad näitajad:

Näitaja	Näitaja piirsisaldus	Ühik	Märkused
<i>Legionella</i>	< 1000	CFU/l	Näitaja piirsisaldus on kehtestatud veeseaduse §-s 85 ⁴ sätestatud tarbimiskoha veevärgi riskihindamise ning käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 4 sätestatud parandusmeetmete ja kasutuspiirangute kohaldamiseks. Nendes paragrahvides sätestatud meetmete rakendamist võib kaaluda isegi siis, kui näitaja väärtus ei ole saavutatud, näiteks nakkuste ja haiguspuhangute korral. Sellisel juhul tuleb nakkusallikas kindlaks teha ja <i>Legionella</i> liik tuvastada.
Plii	10	µg/l	Näitaja piirsisaldus on kehtestatud veeseaduse §-s 85 ⁴ sätestatud tarbimiskoha veevärgi riskihindamise ning käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 4 sätestatud parandusmeetmete ja kasutuspiirangute kohaldamiseks. Prioriteetse tarbimiskoha omanik peab tegema kõik endast oleneva, et saavutada hiljemalt 12. jaanuariks 2036 väiksem väärtus, milleks on 5 µg/l.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud jaotussüsteemi näitajate seire tagatakse veeseaduse § 85⁴ lõikes 1 sätestatud analüüsis välja valitud prioriteetses tarbimiskohas samas analüüsis välja selgitatud sagedusel.

(4) Kui veeseaduse §-s 85⁴ sätestatud tarbimiskoha veevärgi riskihindamise või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ainete seire tulemusel selgub, et kinnistusesest jaotussüsteemist või sellega seotud tootest või materjalist tuleneb risk inimese tervisele, peab prioriteetse tarbimiskoha omanik vajaduse korral koostöös joogivee käitlejaga rakendama käesoleva määruse § 13 lõike 1 punktides 2–4 nimetatud meetmeid.

(5) Tarbimiskoha veevärgi riskihindamise kohta koostab Terviseamet kokkuvõtte, mis sisaldab teavet käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel tehtud seire tulemuste kohta, käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 4 kohaselt rakendatud meetmete kohta, sealhulgas teave rakendatud meetmete liigi ja saavutatud edu kohta, mis on võetud seoses olemasolevates kinnistusesest jaotussüsteemides pliist valmistatud osade väljavahetamiseks.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 13. Kvaliteedinõuetele mittevastava joogivee kasutamine

(1) Kui joogivesi ei vasta käesoleva määruse §-des 4–6 sätestatud nõuetele ja näitajate piirsisalduste järgimata jätmine on käsitatav võimaliku ohuna inimese tervisele, peab joogivee käitleja kohe:

- 1) uurima kvaliteedi mittevastavuse põhjusi;
- 2) andma tarbijale asjakohast nõu täiendavate ettevaatusabinõude kohta, mida rakendada tervise kaitseks;
- 3) rakendama vajalikke meetmeid parameetrite mittevastavuse vähendamiseks, nagu asjakohased puhastusmeetodid, et muuta vee omadusi enne selle jaotusvõrku suunamist, vähendades või likvideerides seeläbi riski, et vesi pärast jaotusvõrgu läbimist parameetrite väärtustele ei vasta, ning teavitama sellest tarbijaid ja Terviseametit;
- 4) teavitama mõjutatud tarbijaid võimalikult ohust tervisele ja selle põhjustest, näitaja väärtuse ületamisest ja rakendatud parandusmeetmetest, sealhulgas keelavatest või kasutust piiravatest meetmetest;
- 5) andma tarbijale vajalikku nõu vee tarbimise ja kasutamise tingimuste kohta ning ajakohastama oma soovitusi korrapäraselt, võttes eelkõige arvesse elanikkonnarühmi, kelle puhul on suurenenud veega seotud terviseriskide oht;
- 6) teavitama tarbijat, kui on kindlaks tehtud, et võimalikku ohtu inimeste tervisele enam ei ole, ning teatama tarbijale, et teenus toimib taas tavapärasel viisil.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(2) Kui joogivesi ei vasta käesoleva määruse §-s 7 sätestatud nõuetele, peab joogivee käitleja:

- 1) kohe uurima kvaliteedi mittevastavuse põhjusi;
- 2) käesoleva määruse § 3 lõikes 3 sätestatud riskihindamise tulemustest sõltuvalt võtma vajaduse korral parandusmeetmeid vee kvaliteedi viimiseks tasemele, mis vastab inimese tervise kaitsmise nõuetele, teavitama asjaomast elanikkonda võimalikult ohust tervisele ja andma elanikkonnale asjakohast nõu täiendavate ettevaatusabinõude kohta, mida võtta tervise kaitseks.

(3) Kui rakendatud abinõud ei anna tulemusi ning veega varustamine ei ole võimalik muul viisil, otsustab Terviseamet sellise vee edasise kasutamise vastavalt veeseadusele ja selle alusel kehtestatud sotsiaalministri määruse nõuetele ning teavitab sellest veekäitlejaid ja tarbijaid.

§ 13¹. Joogivee kvaliteedinõuete erand

(1) Käesoleva määruse §-s 5 sätestatud keemiliste kvaliteedinäitajate piirväärtuste järgimisest võib teha veeseaduse §-s 85⁷ sätestatud erandi (edaspidi *erand*).

(2) Erandi kohaldamisel märgitakse järgmist:

- 1) erandi tegemise põhjused;
- 2) asjassepuutuv näitaja, eelnevad asjaomased seiretulemused ja erandiga lubatav maksimaalne lubatud näitaja väärtus;
- 3) geograafiline piirkond, ööpäevas tarbimiseks antava vee kogus, asjassepuutuv elanikkond ja mõjutatud toidukäitleja;
- 4) asjakohane seireskeem, vajaduse korral tihedama seiresagedusega;
- 5) vajalike parandusmeetmete kava lühikokkuvõtte, sealhulgas tööde ajakava ja maksumuse prognoos ning tingimused ülevaatuse kohta;
- 6) erandi kehtivusaeg.

(3) Erandi kehtivus ei tohi ületada kolme aastat. Enne erandi kehtivuse tähtaja lõppu hindab Terviseamet, kas saavutatud edu on piisav.

(4) Kui Terviseamet leiab, et käesoleva määruse §-s 5 sätestatud näitajate väärtusele mittevastavus on tühine ja kui käesoleva määruse § 13 lõike 1 alusel rakendatavatest meetmetest piisab, et probleem 30 päeva jooksul kõrvaldada, ei märgita erandisse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teavet. Sellisel juhul märgib Terviseamet erandis üksnes asjassepuutuva näitaja lubatud maksimumväärtuse ja probleemi kõrvaldamiseks antud tähtaja.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikele 4 ei saa tugineda, kui veevarustuse mittevastavus mõne näitaja väärtusele on väldanud viimase 12 kuu jooksul kokku rohkem kui 30 päeva.

(6) Veeseaduse § 92 lõike 1 punktis 11¹ sätestatud teavitust ei pea rakendama käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud olukorras, välja arvatud juhul, kui Terviseamet otsustab teisiti.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 13². Tarbijale antav teave

(1) Joogivee käitleja tagab vastavalt veeseaduse § 87 lõike 4 punktile 5¹, et joogivee tarbija saab korrapäraselt ja vähemalt üks kord aastas ilma küsimata ning kõige sobivamal ja kergesti ligipääsetaval kujul järgmise teabe:

- 1) teave joogivee kvaliteedi kohta, sealhulgas indikaatorparameetrid;
- 2) tarnitava joogivee liitri ja kuupmeetri hind;
- 3) kodumajapidamise tarbitud kogus vähemalt aasta või arveldusperioodi kohta koos kodumajapidamise aastase tarbimistrendiga, kui see on tehniliselt teostatav ja see teave on veekäitlejale kättesaadav;
- 4) kodumajapidamise aastase veetarbimise võrdlus keskmise kodumajapidamise tarbimisega, kui see on kohaldatav;
- 5) elektroonne viide veebilehele, kust leiab lõigetes 2–4 esitatud teabe.

(2) Joogivee käitleja teeb tarbijale internetis kasutajasõbralikul ja tarbija vajadustega kohandatud viisil ning põhjendatud taotluse korral muul viisil kättesaadavaks järgmise teabe:

- 1) üldine teave joogivee käitleja identifitseerimisandmete, varustatava piirkonna ja varustatavate inimeste arvu kohta;
- 2) joogivee kvaliteedinäitajate kõige viimased seiretulemused, sealhulgas seiresagedus ja näitajate väärtused, mis ei ole vanemad kui üks aasta, välja arvatud juhul, kui käesoleva määruse §-s 10 on sätestatud teisiti;
- 3) teave kareduse, mineraalide, vees lahustunud anioonide/katioonide, nagu kaltsium, magneesium ja kaalium, ja nendega seotud väärtuste kohta;
- 4) teave võimaliku ohu kohta inimese tervisele ning sellega seotud tervise- ja tarbimisnõuanded või elektroonne viide sellisele teabele, kui Terviseamet on väärtuste ületamise korral tuvastanud võimaliku ohu inimeste tervisele;
- 5) teave veevarustussüsteemi riskihindamise kohta;
- 6) nõuanded tarbijale, sealhulgas selle kohta, kuidas vähendada veetarbimist, kui see on asjakohane, kuidas kasutada vett vastutustundlikult vastavalt kohalikele oludele ja kuidas vältida seisvast veest põhjustatud terviseriske.

(3) Veekäitleja, kes tarnib vähemalt 10 000 m³ vett ööpäevas või teenindab vähemalt 50 000 inimest, avaldab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud teabele igal aastal järgmise teabe:

- 1) veesüsteemi üldine tulemuslikkus tõhususe seisukohast ja lekkemäärad, niipea kui see teave on kättesaadav;
- 2) veekäitleja teave veeteenuse omandistruktuuri kohta;
- 3) teave joogivee kuupmeetri eest võetava tariifi struktuuri kohta, sealhulgas püsi- ja muutuvkulud ning kulud, mis on seotud veeseaduse §-s 88 sätestatud meetmetega, kui joogivee käitleja on selliseid meetmeid rakendanud;
- 4) kokkuvõtte ja statistika tarbijate joogiveega seotud kaebustest, kui need on olemas.

(4) Põhjendatud taotluse korral antakse tarbijale juurdepääs käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2 ja 3 sätestatud teavet käsitlevatele, kuni kümne aasta tagustele andmetele, kui need on kättesaadavad.

(5) Kui joogivee käitlejal veebilehte ei ole, avaldab käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud teabe oma veebilehel kohaliku omavalitsuse üksus, kelle territooriumil teenust osutatakse.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 13³. Julgeoleku tagamisega seotud teabe avalikustamine

Joogivee käitleja ei avalikusta riigi julgeoleku tagamiseks teavet seoses tema opereeritavate veevarustuse välisvõrgu, veetötlusjaama, puurkaevude ja veevõtukohtadega ega veetootmise meetodi detailset teavet, sealhulgas kohaldatud veetöötlemis- ja desinfitseerimisviiside kohta.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

§ 13⁴. Joogivee kvaliteedinõuete järgimise kokkuvõtte

Terviseameti koostatav veeseaduse § 85 lõikes 3 sätestatud kokkuvõtte sisaldab:

- 1) käesoleva määruse §-des 11 ja 12 sätestatu kohaselt kogutud seireandmeid §-des 4–6 sätestatud kvaliteedinäitajate väärtuste ületamise korral ning teavet rakendatud parandusmeetmete kohta;
- 2) teavet joogiveega seotud vahejuhtumitest, millega on kaasnenud võimalik oht inimeste tervisele, olenemata sellest, kas näitaja

väärtusi ületati või mitte, ja mis kehtsid kauem kui kümme päeva järjest ja mõjutasid vähemalt 1000 inimest, sealhulgas selliste vahejuhtumite põhjused ja rakendatud parandusmeetmed;

3) teavet kõigi veeseaduse §-s 85⁷ sätestatu kohaselt tehtud erandite kohta, sealhulgas käesoleva määruse § 13¹ lõikes 2 sätestatud teavet.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

4. peatükk Analüüsimeetodid

§ 14. Analüüsimeetodid

(1) Mikrobioloogiliste kvaliteedinäitajate määramiseks tuleb kasutada alljärgnevaid analüüsimeetodeid:

Mikrobioloogilised kvaliteedinäitajad	Analüüsimeetodid
<i>Escherichia coli</i> (<i>E. coli</i>) ja <i>coli</i> -laadsed bakterid	EVS-EN ISO 9308-1 või EVS-EN ISO 9308-2
Soole enterokokid	EVS-EN ISO 7899-2
Kultiveeritavate mikroorganismide loendamine – kolooniate loendamine 22 °C juures	EVS-EN ISO 6222
<i>Legionella</i>	EVS-EN ISO 11731 § 12 ¹ lõike 2 osa väärtusele vastavuse kohta; riskipõhiseks kontrollseireks ja kultiveerimismeetodite täiendamiseks võib kasutada ka muid meetodeid, nagu ISO/TS 12869, kiirkülvimeetodeid, mittekülvipõhiseid meetodeid ja molekulaarseid meetodeid, eelkõige qPCRi
<i>Clostridium perfringens</i> (kaasa arvatud eosed)	EVS-EN ISO 14189
Somaatilised kolifaagid	Operatiivseireks võib kasutada § 10 lõiget 14, EVS-EN ISO 10705-2 ja ISO 10705-3

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(2) Joogivee keemilised ja indikaatornäitajad, mille jaoks nähakse ette tulemuslikkuse kriteeriumid, on esitatud käesoleva määruse lõikes 3.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(3) Analüüsimeetodi suutlikkusnäitaja „mõõtemääramatus“:

Näitajad	Mõõtemääramatus (vt märkust 1) % piirsisaldusest (v.a pH puhul)	Märkused
Alumiinium	25	
Ammoonium	40	
Akrüülamiid	30	
Antimon	40	
Arseen	30	
Benzo(a)püreen	50	Vt märkust 2
Benseen	40	
Bisfenool A	50	
Boor	25	
Bromaat	40	
Kaadmium	25	
Kloriid	15	
Kloraat	40	
Klorit	40	
Kroom	30	
Vask	25	
Tsüaniid	30	Vt märkust 3
1,2-dikloroetaan	40	
Epiklorohüdrin	30	
Fluoriid	20	
Haloäädikhapped	50	
Vesinikioonide kontsentratsioon (pH)	0,2	Vt märkust 4
Raud	30	
Plii	30	
Mangaan	30	
Elavhõbe	30	
Mikrotsütiin-LR	30	
Nikkel	25	
Nitraat	15	

Nitrit	20	
Oksüdeeritavus	50	Vt märkust 5
Pestitsiidid	30	Vt märkust 6
Per- ja polüfluoritud alküülühendid (PFAS)	50	
Polütsükliised aromaatsed süsivesinikud	40	Vt märkust 7
Seleen	40	
Naatrium	15	
Sulfaat	15	
Tetrakloroeteen	40	Vt märkust 8
Trikloroeteen	40	Vt märkust 8
Trihalometaanid kokku	40	Vt märkust 7
Orgaanilise süsiniku üldsisaldus	30	Vt märkust 9
Hägusus	30	Vt märkust 10
Uraan	30	
Vinüülkloriid	50	

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 esitatud näitajate puhul tähendavad ettenähtud analüüsimeetodi suutlikkuskäitajad, et kasutatav analüüsimeetod peab vähemalt võimaldama mõõta piirsaldusele vastavaid kontsentratsioone, selle määramispiir peab olema 30% või vähem asjaomasest piirsalduse väärtusest ja mõõtemääramatus peab vastama lõikes 3 esitatule. Tulemus tuleb esitada vähemalt sama tüvenumbrite arvuga kui käesoleva määruse §-de 5 ja 6 kohased näitaja piirsaldused.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud mõõtemääramatust ei tohi kasutada kui käesoleva määruse §-des 4–6 sätestatud näitajate piirsalduste lisahälvet.

(6) [Kehtetu - RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 esitatud märkused on järgmised:

Märkus 1

Mõõtemääramatus on mittenegatiivne parameeter, mis iseloomustab kasutatud teabe põhjal mõõtesuurusele omistatud väärtuste hajuvust. Mõõtemääramatus ($k = 2$) on lõikes 3 märgitud protsent näitaja piirsaldusest või sellest rangem väärtus. Kui ei ole ette nähtud teisiti, hinnatakse mõõtemääramatust näitaja piirsalduse tasemel.

Märkus 2

Kui mõõtemääramatuse väärtust ei ole võimalik järgida, tuleks valida parim võimalik tehnika (kuni 60%).

Märkus 3

Meetod peab võimaldama tuvastada mis tahes vormis tsüaniidi üldkogust.

Märkus 4

Mõõtemääramatuse väärtust väljendatakse pH ühikutena.

Märkus 5

Võrdlusmeetod: EVS-EN ISO 8467.

Märkus 6

Üksikute pestitsiidide suutlikkuskäitajad on indikaatiivsed. Mitme pestitsiidi puhul on võimalik saavutada mõõtemääramatus 30%, paljude pestitsiidide puhul võib lubada suuremat mõõtemääramatust (kuni 80%).

Märkus 7

Analüüsimeetodi suutlikkuskäitajad kehtivad üksikute ainete kohta ning on määratud 25% tasemel § 5 kohasest näitaja piirsaldusest.

Märkus 8

Analüüsimeetodi suutlikkuskäitajad kehtivad üksikute ainete kohta ning on määratud 50% tasemel § 5 kohasest näitaja piirsaldusest.

Märkus 9

Mõõtemääramatust tuleks hinnata orgaanilise süsiniku üldsisalduse 3 mg/l juures. Katsemeetodi määramatuse täpsustamiseks tuleb kasutada standardit EVS-EN 1484 orgaanilise ja lahustunud süsiniku üldsisalduse määramise kohta.

Märkus 10

Mõõtemääramatust tuleks hinnata 1,0 NTU (nefelomeetriline hägususühik) puhul vastavalt standardile EVS-EN ISO 7027-1 või vastavalt muule samaväärsele standardmeetodile.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(8) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 esitatud tulemuslikkuse kriteeriumidele vastav analüütiline meetod puudub, tuleb tagada, et seire tegemisel kasutatakse parimat võimalikku tehnikat, millega ei kaasne ülemäära kulusid.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2020/2184 olmevee kvaliteedi kohta (ELT L 435, 23.12.2020, lk 1–62) artikli 13 lõike 7 kohaselt koostatud tehniliste suuniste alusel analüüsitakse järgmisi aineid:

- perfluorobutaanhape (PFBA)
- perfluoropentaanhape (PFPeA)
- perfluoroheksaanhape (PFHxA)
- perfluoroheptaanhape (PFHpA)
- perfluorooktaanhape (PFOA)

- perfluorononaanhape (PFNA)
 - perfluorodekaanhape (PFDA)
 - perfluoroundekaanhape (PFUnDA)
 - perfluorododekaanhape (PFDoDA)
 - perfluorotridekaanhape (PFTrDA)
 - perfluorobutaansulfoonhape (PFBS)
 - perfluoropentaansulfoonhape (PFPS)
 - perfluorohexaansulfoonhape (PFHxS)
 - perfluoroheptaansulfoonhape (PFHpS)
 - perfluorooktaansulfoonhape (PFOS)
 - perfluorononaansulfoonhape (PFNS)
 - perfluorodekaansulfoonhape (PFDS)
 - perfluoroundekaansulfoonhape
 - perfluorododekaansulfoonhape
 - perfluorotridekaansulfoonhape.
- [RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

5. peatükk Rakendussätted

§ 15. Määruse rakendamine

(1) Määrus jõustub 1. oktoobril 2019. a.

(2) Määruse § 14 lõikes 3 osutatud mõõtemääramatuse ja lõikes 4 osutatud määramispiiri asemel võib kasutada § 14 lõike 6 kohast tõesust, kordustäpsust ja avastamispiiri kuni 31. detsembrini 2019. a.

(3) Joogivesi peab bisfenool A, kloradi, kloriti, haloäädikhape, mikrotsüstiin-LRi, PFASide kokku, PFASide summa ja uraani puhul vastama §-s 5 sätestatud näitajate väärtustele hiljemalt 12. jaanuaril 2026. a. Joogivee käitleja rakendab joogivee vastavuse tagamiseks vajaduse korral asjakohaseid meetmeid.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(4) Joogivee käitleja on kohustatud tegema seiret käesoleva paragrahvi lõikes 1 osutatud parameetrite üle alates 13. jaanuarist 2026. a.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(5) Käesoleva määruse § 13² lõike 3 punktis 1 sätestatud teave veesüsteemi üldise tulemuslikkuse tõhususe ja lekkemäärade kohta tuleb esmakordselt teha kättesaadavaks hiljemalt 12. novembril 2025. a.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(6) Kui seiretulemused, mis tõendavad, et käesoleva määruse § 12 lõike 8 punktides 2–5 sätestatud tingimused on täidetud, on olemas juba 12. jaanuariks 2021. a, võib tulemusi alates sellest kuupäevast kasutada seire kohandamiseks pärast §-s 12 sätestatud veevarustussüsteemi riskihindamist.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

(7) Kui joogivee käitleja on veevarustussüsteemi riskihindamise tulemusel kohandanud seiret alates 27. oktoobrist 2017. a, tuleb § 12 lõike 8 punktides 2 ja 3 sätestatud seire kogu veevarustustsooni esindavatest proovivõtukohtadest teha alates 2026. aasta jaanuarist.

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2020/2184/EL olmevee kvaliteedi kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 435, 23.12.2020, lk 1–62)

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]

Lisa Indikatiivdoosi arvutamine ja analüüside tulemuslikkuse kriteeriumid

[RT I, 15.03.2023, 2 - jõust. 18.03.2023]